

1924
's-Gravenhage 1 Juli 1924.

LANDDAG VOOR ANARCHISTISCHE
JONGEREN OP 8 en 9 JUNI TE
AMERSFOORT.

J.M.
Berscheid

Deze Landdag was georganiseerd door het Vrije Jeugd Verbond, onder leiding van Jo de HAAS (A'dam) H. SCHURMAN en Jac KRAAP, Rinus v.d. MERK te Amersfoort. De politie te Amersfoort had de volgende maatregelen genomen: Het terrein waar gekampeerd werd was het eindom der gemeente Amersfoort, doch gelegen in de gemeente Leusden, aan den Dooden weg aldaar, op de grens van de gemeente Amersfoort. Op dat terrein bevindt zich een groote barak van de Vereeniging Rotterdamseh Jeugdwerk met inventaris aan meubilair, servies, keukengereedschappen, ledikanten en beddegoed ens. Deze vereeniging is thans in staat van faillissement. Bedoeld terrein is gelegen tusschen de Internationale school van Wijsbegeerte en de gebouwen van de vereeniging Rotterdam 's-Doners Nuiten. Na besprekingen daerover te hebben gehouden, was door den Heer Burgemeester der gemeente Leusden eene noodnigige regeling getroffen, dat merbedoeld terrein 's nachts, door minstens twee politie-mannen (marcheusesse, rijksveldwacht of gemeente-politie Leusden) was bewaakt en wel van des Zaterdag-namiddags (7-6-'24) 6 1/2 uur tot de Zondagavond, tweeden Pinksterdag (9-6-'24) 8 uur. Meerdere besprekingen met den Heer Kolonel, Garnizoens-Commandant hadden van te voren plaats, zodat seer uitgebreide maatregelen waren genomen ter beveiliging van alle mogelijke militaire gebouwen en terreinen in dit garnizoen. De politie die op het terrein te Leusden dienet deed, stond in telefonisch verband met het bureau van Politie te Amersfoort om dadelijk te waarschuwen wanneer er daar iets mocht gebeuren.

De aankomst op 7 Juni duurde van 's-middags tot in den nacht en tot laat in den nacht werd gezongen en muziek gemaakt.

Zondagmorgen (8-6-'24) Eersten Pinksterdag hebben verschillende groepen al vroegtijdig in verschillende richtingen het kamp verlaten en trokken allen naar Amersfoort, voor de op hun programma aangekondigde Algemeene colportage-tocht. Die colportage-tocht bestond hierin, dat de met schreepsroepers langs de straten op de pleinen der stad, voor de kazernes en tegen de kerkgangoren liepen te roepen en tevens hun leestuur te koop aanboden waarbij door hen meer alen seer onhebbelijk moet zijn opgetreden als de menschen niet koopen wilden. Voor de infanterie-kazerne werd 's-morgens om 7 uur al o.m. geroepen: "Soldaten, als je meederen je commanderen om te schieten, dan moet je op hen schieten." Er waren seer weinig militairen in de kazernes, omdat men hen, ook al als een voorsorgmaatregel, zooveel mogelijk met verlof had gezonden. Ten gevolge van dien colportage-tocht kwamen van vijf agenten van politie der gemeente Amersfoort rapporten binnen over gevallen, dat zij met V.J.V.ers in omringing waren geweest en waarschuwend tegen hen waren opgetreden. Zoo werden 4 A.J.V.ers aangetroffen in de Arnhemse straat, een van hen riep door een schreepsroeper: "Drie-honderd-miljoen voor de Vloetwet. In Baarn stierf een zwerver in het politiebureau den honger dood. Thuis hebben onze kinderen geen brood". Door twee agenten werd hen dit verboden, die zij hatelijk, schaterlachend uitlachten. Zij gingen daarna door de Utrechtsche straat naar de Utrechtsche schreeweg waar ze weer begonnen te schreeuwen. Een ander agent ontmoette in de Hellestraat een 150 V.J.V.ers, die daar luidkeels schreeuwend voortliepen. Hij heeft hen het schreeuwen verboden, waaraan zij geen gevolg gaven, waarom hij een van die schreeuwers beet pakte en hem normaal het schreeuwen verbood, waarop die kereel antwoordde: "Je hebt mij niet vast te krijgen".

grillen

grijpen, je kunt wel anders optreden." Een ander constateerde in de Langestraat dat eenige V.J.V.ers aan de linkerszijde van de straat liepen en aldaar passerende herkgangers lastig vielen met het door hen te koop aanbieden van het opruiend blaasje voor jeugdige arbeiders "de Moker". Die agent zei tegen hen dat ze aan de rechterkant van de straat moesten gaan koop, waarop een van hen zeide: "Jij hebt niets te zeggen", waarop die agent de vont booptakte en aan de rechterszijde van de straat neerzette. Die persoon liep naar de Varkensmarkt terug en kwam daarna met ongeveer 10 V.J.V.ers terug, weer allen loopende aan de linkerszijde van de straat. Hij heeft hen weer bevolen rechts te houden, waarop zij antwoordden:

"Dat denkt jij wel, jij hebt niets te bevelen, wij doen wat wij willen". Toen zij, zagen dat hij aan zijn sabel wilde trekken, maakten zij rechtsomkeert en vervolgden hun weg. Nog een agent had dien morgen om 7 uur eene ontmoeting met 4 V.J.V.ers op den Leusderweg, die daar door een schoepsroeper de meeting van dien middag liepen aan te kondigen. Hij verbood hun dat, waarop een van hen vroeg: "Zoo, mag dat hier niet, en van middag dan?" "Jij gaan steeds verder". Zij gingen toen verder in de richting van Oud-Leusden, den weg naar hun

kamp, de Internationale zingende. Om ruim 8 uur dien morgen ontmoette dienzelfden agent een groep van een 30 meisjes en jongens op den Kapelweg, die zongen, begeleid door een mond-harmonica. Hij verbood hen dat, zij lieten het even, doch een 60 Meter verder gingen zij weer met zingen door. Omstreeks 9 uur dien morgen ontmoette hij in de Leonaert Nicusiusdware straat een groep V.J.V.ers van ongeveer 100 personen, die ook liepen te schreeuwen en te zingen en hun drukwerken te koop aanboden op zeer luidruchtige manier aan de voorbijgangers en aan de aldaar wonende menschen. Ook werd daar meerbedoelde meeting door een schoepsroeper aangekondigd. Hij heeft ook daar het geschreeuw door die schoepsroeper verboden, doch zij kwamen allemaal tegen hem opdringen, roepende: "Doorloopen! Doorloopen!". Daar hij alleen was en het hem bleek dat zij hem ver van vredelievend gezind waren is hij er maar niet verder op in gegaan en die bende is zingende en schreeuwende ook door dien schoepsroeper, verder getrokken, op luidruchtige wijze hunne geschriften aanbiedende. Zoo hoorden we ook van verschillende zijde van het publiek klagen over het schunnig en meer dan onhebbelijk optreden van deze menschen.

Op den 1sten Dinsdag trok een optocht van het kamp naar het terrein Nicofa, bestaande uit ongeveer 150 personen die 3 doeken met opschriften meevoerden. Daarbij werd gecolportoord met verschillende bladen en andere gedrukten.

De politie die deze optocht begeleidde werd voortdurend gehoond en voor de voeten gekoopen, terwijl men met opzet over de straat verspreid, dus zo onordelijk mogelijk, voortliep. Onderweg werd een rijtuig gezien waaraan een bord met het opschrift: "Jongens van de lichting 1924, weigert den krijgsdienst".

De politie trachtte dit bord te verwijderen, daar de toetreding van den Burgemeester tot het houden van den optocht was gegeven onder voorbehoud dat de doeken en vlaggen die werden meegevoerd, waren goedgekeurd door den Commissaris van Politie.

Hierbij ontstond een ruzie, waarbij een politie-agent tegen den grond werd geworpen. De man met het bord was inmiddels verdwenen.

Doch later bij den ingang van het terrein Nicofa vertoonde hij het war. Ook hier verzetten verschillende deelnemers zich tegen het in beslagnemen van het bord. Om niet in de kaart te spelen van deze lieden, achtte de Inspecteur van Politie, hierbij aanwezig, het niet raadzaam, met verder geweld op te treden.

Dier onderzoek is gebleken dat de drager was Cornelis Johannes de BRUGG te Amsterdam 13 Maart 1901, wonende aldaar Albert van putstraat 173^{II}, voorzitter van de afdeling Amsterdam der I.A.M.V. Tegen hem is proces-verbaal opgesteld ter zake van artikel 131 N.v.O. en tegen Jan. en Pieter

KNAP ter sake van artikel 184 W.v.S.

Op het meeting-terrein is het woord gevoerd door Jo de HAAS en H. de NOEFF uit Amsterdam, Jo v.d. MYNDE en H. GROENEN-DAAL uit Haarlem. Verder was er een sangvereeniging uit Utrecht en werd er gedeclameerd het gedicht van den onbekenden soldaat door den Amsterdamer MESMAN. Hier is door de sprekers niet veel bijzonders verteld, vrijwel oud nieuws, afgezaagd de dingen die al meermalen tot in den treure zijn besproken en naar voren gebracht. Het meest vermeldenswaard wat er wel gezegd is zijn de volgende woorden door Jo de Haas gesproken "Het doet ons toch werkelijk genoeg en het is een heele steun voor ons in onsen strijd te mogen weten, dat er nog meer menschen zijn die er net zoo over denken als wij, getuige de brand te Spaarndam en Overveense duin, dat is voor ons toch een bewijs dat er met ons gelukkig nog meer menschen zijn die vinden dat dergelijke bergplantaan van moordwerktuigen moeten worden verbrand en vernield, ja, daar moet het ook werkelijk heen; al dergelijke inrichtingen mogen niet langer blijven bestaan, die moeten wij verbranden en vernielen." Na afloop van deze meeting zijn allen rechtstreeks naar hun kamp teruggegaan. In hun kamp is dien avond (eersten Pinksterdag) geen bijzonders voorgevallen en geen vergaderingen gehouden, er werd wat gezongen, gespeeld, wat muziek gemaakt en van enkele voorwerpen, o.a. een schilderij van Domela Nieuwenhuis, een Amerikaanse verloting gehouden.

In den voormiddag tot even in den namiddag van den tweeden Pinksterdag hebben zij vergaderd in de eetzaal van voornoemde barak, daar heb en o.m. het woord gevoerd Herman SCHURMAN en Jo MEYER, Herman SCHURMAN met het onderwerp: "Over en tegen Politie" en Jo MEYER over: "Menschelijkheid". Dit waren twee onderwerpen die juist tegen elkaar indruischten: SCHURMAN zeide o.m.: "Vandaag nog, het duurt alles veel te lang, de eerste de beste politie-agent, die je op straat tegen komt sla je er naar steekt hem overhoop en slaacht hem af aan den kant van den weg".

Naar aanleiding van deze twee sprekers werden er twee moties gesteld en die wilde men tegenover elkaar in stemming brengen; ware dat gebeurd, dan hadden de geweldenaars onder de V.J.V.ers het beest verloren, dit gevaar zag Jode Haas ook aankomen, waarom die de handigheid had te zoeken, wij plaatsen deze twee moties naast elkaar en gaan daar mee naar huis en denken er daar dan eens rustig over na. Aldus werd besloten. Op dien morgen bleek nog eens weer ten duidelijkste hoe fel die rakkers zijn gekant tegen de politie.

In den namiddag van den 9 Juni werd afgemarcheerd, terwijl enkele groepen nog laat in den middag in de stad Amersfoort bleven rondwalen.

Op verzoek van den Centralen Inlichtingendienst waren beide Pinksterdagen rechercheurs uit den Haag, Utrecht, Haarlem en Hilversum aanwezig, die de Amersfoortsche politie konden informeren omtrent personen uit die plaatsen aanwezig. Van de besprekingen in de barak in het kamp hebben zij het een en ander kunnen hooren, daar deze barak aan een openbare weg ligt en de ramen open stonden. Veel wilde dit niet uit, daar zij spoedig werden gezien. O.a. bleek, dat een officier KNAP, v.d. BRINK en een onbekende werd benoemd die de uitvoering eener Partij-Praktijk Actie zou regelen. (Bureau Knap Kethoraststraat 28 Amersfoort).

Dadelijk werd er vanuit die eetzaal geroepen, dat is nu toch stom, nu weten die luisterende ameruipen al dadelijk weer de namen en alles van die commissie van de partij-praktijk-actie, waarop weer door een ander geroepen werd, o, dat is geen bezwaar, dat komen ze toe wel te weten en wij zullen wel zorgen dat onze administratie voor hen toch niet te vinden is.

Na afloop heeft de Inspecteur van Politie te Amersfoort nog eens bespreking gehouden met de aanwezige rechercheurs uit andere plaatsen, waarbij geen meerdere bijzonderheden zijn gebleken. Hoewel onder de bezoekers van den Landdag vijanden van geweld waren, was toch het eerste gedachte

van geweldadige actie.

4.

De melding van een bericht over der Duitse politie, die relaties heeft met den anarchist **CONSTANDE** en die de eerste avond in het kamp is gezien, doch later niet meer heeft achter meer bijzonderheden. Hij vertelt, dat er de leiders uit voorzichtigheid onderlinge besprekingen hielden van 2, 3 of 4 personen.

De volgende/plannen werden te berde gebracht:

- a. Vernieling van het Monument voor Land- en Zeemacht te Scheveningen.
- b. Den ontvluchting van vander LINDE (dader bomanslag te den Haag) uit de strafgevangenis te Arnhem mogelijk te maken. Daar achtte men meer kans van slagen te hebben dan te Leeuwarden, waar **KOOPMAN** zit, daar de gevangenis te Leeuwarden in beter staat van verweer verkeert. In het algemeen is het plan het volgende: Hetzij des avonds laat of des nachts, moet het eerste werk wesen het verbreken van de telefoonverbinding van de gevangenis te Arnhem met de buitenwereld, zodat telefonische hulp niet is in te roepen. Is dit gelukt dan moet gewapenderhand tegen de bewaarders en ander hooger personeel worden opgetreden en moet bevalve v.d. **LINDE**, een zoo groot mogelijk aantal gevangenen worden in vrijheid gesteld. Daar de Duitse e grens niet al te ver verwijderd is, kan het best in verbinding worden getreden met de bevriende anarchisten in dat land en moet v.d. **LINDE** daar te lande tijdelijk verborgen worden gehouden.
- c. Op het vliegterrein te Woosterberg een zoo groot mogelijke schade aan materieel aan te richten en wel omdat op deze wijze een gro te schade in korten tijd is te bereiken, wat bij ander oorlogsmateriaal niet wel doenlijk schijnt. De aanrijzers hiervan oordeelden et terecht gemakkelijker betrekkelijk licht vliegtuigmateriaal in vlammen te doen opgaan en ander kostbaar en brandbaar oorlogstuig te laten verdwijnen dan dit met zware kanonnen, niet licht brandbare kasernen, ondergelijke saken te probeeren. Bovendien de gemakkelijke bereikbaarheid van het vliegveld te Woosterberg was een voordeel, dat het gelukken en het vluchten in de land werkte. Het terrein is van overal per rijwiel te bereiken en men kan de bewaking gemakkelijk verschalken en even gemakkelijk het/terrein van den aanslag weer verlaten.

De berichtgever die dit heeft meegedeeld is een laagst onbetrouwbaar persoon, die uit zijn werkzaamheid bij verschillende personen geld heeft trachten te maken en anderszert verliet onder achterlating van F.35.- schuld in een hotel. Ook in de "Vrije Socialist" werden de anarhisten voor deze persoon gewaarschuwd.

Alle politie- en militaire autoriteiten zijn toech op de hoogte gesteld.

In verband met het voorgaande meldt de commandant van de Luchtvaartafdeling te Woosterberg d.d. 30 Juni dat de laatste weken meerdere veldbranden in den omtrek van het vliegveld aldaar zijn voorgekomen, die zij in verband brengt met de kwadwillige bedoelingen van die anarchistische elementen.

Utrecht, den 25 October 1924.

Onderwerp : Anarchistische landdag.

Bericht op schrijven dd. 10 October 1924,
no. 515, Kabinet.
6 bijlagen.

In antwoord op het verzoek, gedaan in het slot van het terzijde dezes aangehaalde schrijven, en met terugzending der bijlagen, heb ik de eer Uwer Excellentie het volgende als mijn gevoelen kenbaar te maken :

Ik deel de meening, dat de politieautoriteiten te AMERSFOORT zijn tekortgeschoten in de handhaving van het Overheidsgezag bij de uitspattingen waartoe de anarchistische landdag op 8 en 9 Juni l.l. in de omgeving van AMERSFOORT gehouden, aanleiding heeft gegeven.

De Burgemeester van AMERSFOORT had ook m.i. het politiecorps, dat zeker niet sterk genoeg is om op één punt met kracht op te treden zonder het overig deel der gemeente geheel van politietoezicht te ontblooten, zoodanig moeten versterken, dat het tegen kwaadwilligen zijn gezag kon handhaven. Immers het was voldoende bekend, dat men met zeer revolutionnaire elementen te doen had.

De politieautoriteiten te AMERSFOORT hebben gemeend, dat zij deze menschen het beste binnen de perken zouden houden door hen zoo min mogelijk door tegenwerking te prikkelen en zij hebben een te groot vertrouwen gesteld in de verklaringen van den leider, die den burgemeester in tegenwoordigheid van den Commissaris van politie heeft gezegd alle voorwaarden voor den optocht te aanvaarden.

Ten opzichte van de bewaking van het kamp en de militaire gebouwen waren voldoende preventieve maatregelen genomen.

Bij de beoordeling der hiergenoemde autoriteiten kom ik tot de conclusie, dat hier een tactische fout is begaan, doch dat zij in hunne voorbereiding niet nalatig zijn geweest.

In den geest van het bovenstaande ware de betrokkenen in kennis

Aan Zijne Excellentie den Minister
van
Binnenlandsche Zaken en Landbouw.

t e

te stellen met de meening van de Regeering.

De Commissaris der Koningin,

in de provincie Utrecht,

(get.) H. Th. s' Jacob.

erch

no. 2622 Geheim (F.36)

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN
EN LANDBOUW.

BERICHT OP SCHRIJVEN VAN

NR. 562

AFD.- Kabinet.

4 October 1924 2e Afd.A

No.2275 Geheim(F.36)

BETREFFENDE

'S-GRAVENHAGE, 3 November 1924.

anarchistische landdag
te Amersfoort.

MEN GELIEVE BIJ HET ANTWOORD NAUWKEURIG
HET ONDERWERP, DE DAGTEKENING EN HET
NUMMER VAN DIT SCHRIJVEN TE VERMELDEN.

2 de afd.

Ik heb de eer Uwer Excellentie hierbij de bijlagen van nevensvermeld schrijven weder te doen toekomen vergezeld van het aan mij door den Commissaris der Koningin in Utrecht uitgebracht advies dd. 25 October 1924, Kabinet No.232.

Mede ter voldoening aan nevensvermeld schrijven, heb ik gemeend tot genoeden Commissaris onder dagtekening en nummer dezes de missive te moeten richten, welke Uwe Excellentie hierbij ter kennisneming gelieve aan te treffen, met verzoek mijner zijds, indien daartegen bij Haar geen bedenking bestaat, die missive aan haar adres te willen doorzenden.

Gaarne zal ik, met terugontvangst van bovengenoemd advies, vernemen of door Uwe Excellentie aan dit schrijven het gewenschte gevolg is gegeven.-

De Minister van
Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
Voor den Minister
De Secretaris-Generaal,

Aan

Zijne Excellentie den Minister van

J U S T I T I E .

GERECHTSHOF
TE
AMSTERDAM.

PARKET
VAN DEN
PROCUREUR-GENERAAL.

Amsterdam, den 6 September 1924.

No. 816 Alg. en 1182 R.P.

1466.

G e h e i m No: 189.

Naar aanleiding van Uw schrijven dd. 9 Juli 1924, Afdeling 2 A. No. 1639 Geheim (F. 36) betreffende anarchistische landdag heb ik de eer Uwe Excellentie te doen toekomen het ambtsbericht van den Officier van Justitie te UTRICHT d.d. 27 Augustus j.l. A. No 225 en bylagen waaraan ik my refereer veroorloof.

My komt het voor dat de leiding en het toezicht op de bende jeugdige anarchistten, achter af beschouwd, veel te wenschen heeft overgelaten, en dat zoowel door de Politie als door den Burgemeester te veel vertrouwen is gesteld in de toezegging zich te zullen gedragen naar de voorwaarden der vergunning tot het houden van een optocht.

Enige verwondering mag het baren dat aan deze autoriteiten niet bekend zoude zyn dat dergelyke jeugdige anarchistische anti-militaristen slechts beoogen propaganda voor hun leerstellingen te maken in den vorm van ongehoorzaamheid aan het gezag en tot de meest ernstige strafbare feiten

Opzuijningen tot
In wanneer zy daarvan wel op de hoogte waren geweest—hetgeen mag worden aangenomen—dan zou het van wys beleid getuigd hebben de verlangde vergunning zoewel tot het houden

Aan den Heer Minister van Justitie.—

van

van optochten als tot het kampeeren op gemeente terrein te weigeren, en in ieder geval zich van een zoo sterk politie geleide te verzekeren, dat handhaving der openbare orde onder alle omstandigheden verzekerd was.

Hieraan heeft thans veel ontbroken.

Wellicht dat de thans opgedane ondervinding in den vervolge tot bedachtzaamheid en tot het nemen van behoorlyke voorzorgsmaatregelen zal leiden.-

DE PROCUREUR-GENERAAL
F6, DIRECTEUR VAN POLITIE

A handwritten signature in dark ink, appearing to be a cursive name, is written over a horizontal line. The signature is somewhat stylized and difficult to decipher precisely, but it appears to be a personal name.

UTRECHT, den

27de Augustus 1924.

No. 200.

Bijlage.

In beleeft antwoord op uw schrijven van 10 Juli jl. nr. sub^{no} 200 Geheim nr. 118 en met terugzending van het daarbij geverde afschrift van een rapport van den Centrale Inlichtingdienst te Gravenhage heb ik de eer uwer te berichten dat ik, onder overzending van een rapport van de Commissaris van Politie te Amersfoort en een schrijven van de Heer Burgemeester aldaar, het volgende men te wagen opmerken, waarbij ik veel ontleen aan het bijg^{gevoegde} door de politie te Amersfoort tegen Jaacob en Senior Knop en Jacobus Johannes de Groot opgemakte procesverbaal. -

Door een zekeren Jaacob Knop, geboren 4 Januari 1903, is op 21 Mei jl. vergunning gevraagd tot het houden eener demonstratie, waarbij hij zich ondertekende „van de Antimilitarische Jeugdmeeting“. In zijn tegenwoordig vele antimilitaristen, en dat men op breedgange wijze propaganda maakt te maken tegen het militarisme, kan mogelijk wel door de bevoegd, maar hier had wa te doen met een aanvraag van een 2 jarig vrijblijfsch, dat volgens de Staat van Inlichting „lid is van het vrij jeugdverband, dat zich „vooral den laatste tijd een heftig revolutionair karakter „en die nog de paus veroordeeling v. m. van Hemelvaart „dus te goed heeft“. Aan een dergelijke oproerkracht.

Aan

den Heer

Procureur - Generaal, J. A. Smeets van Politie,

te

Amsterdam.

behoevende tot deze soort, die 4 er gewoond is om te doen
in herte te maken, vergunning te geven tot het houden
van deze demonstratie langs openbare wegen ook in de
donderdag, maar wanneer men daarvoor vergunning geeft,
behoort men te zorgen dat er zoveel politie bij de hand is
dat de orde gemakkelijk is te handhaven en bij de minste
ordeschending krachtig kan worden ingegrepen. Voorgesteld op
keede finis is het maar te voorgesteld opkeede kan ik min
meer goedkeuren. De politie moet immers daar blijven.

Wat het mij toegezonden procesverbaal is mij gebleken,
dat de optocht bestond uit ongeveer 100 personen, dat twee
Rechtsveldwachters en 6 agenten van politie de toet hebben begeleid
en dat de Inspectoren van Politie Loosevout toe het aanvan-
kelijk zeer goeddelijk bleek te zullen gaan. Onderweg nog
"2 agenten van politie naar het politiebureau heeft teruggevoerd
"de, omdat zij daar nuttiger konden worden gebruikt"

Al zeer spoedig daarna is men met tekegroepen be-
gonnen Lansen te maken en toe eruidelijk iemand met
een bord, waarop "Handelingen van de Liching 1924" in de
"de Krijgsdienst" in de straat meekiep en de Inspectoren van
Politie Loosevout bereikt de benyding van dat bord
gelatte, drongen de betogers tegen de politie op, werd
een agent op de grond gemeten en moest er met de
Gummistok dwars worden gemaakt. Dit hielp, want
"het andere politiepersoneel bij dien optocht dienst doen
"de stond achter het volk en kon niet zoo gaan te as.
"silencie komen"

Als men met het bord was inmiddels verdwenen,
men kwam weer te voorschijn bij de eijung van
het terrein, waarop men verder wilde betogers. De In-
spectoren wilde toen zijn naar voren, toen die man
weigerde op te geven, waarna velen weer tegen de In-
spectoren opdrongen, en deze het rypiel, waaraan dat
bord was bevestigd en dat de Inspectoren had bevestigd
ontuisten. Wel zegt de Inspectoren Loosevout, was hier
"voldwende politie bij elkaar om dien persoon te arre-
"teeren en die arrestatie te doen hebben, Doch te wille
"van het opnemen van den enkelen naam heb ik op.

"meend daartoe, althans op dat oogenblik, niet te. maekt over-
"gaan, gezien het feit dat we daar op dat oogenblik met die
"aansprakelijke vrijwillige menschen waren te middelen van een tal-
"rijk public, meningsveriening andersdenkende, die mede van het
"geen dan was gaan geboren de dupe worden zijn geworden, want
"had ik tot arrestatie bereyden van die personen late over-
"gaan, dan was, afgezien van de verdere gevolgen, die zeer
"zeker niet onbeduidend worden zijn geweest, de heele meeting
"verloopen, wat op zich zelve genomen, valt niet met ergis, alle
"demonstranten hadden zich tegen die arrestatie bezet en waren
"die arrestatie gevolgd naar het politiebureau te Amstelpoort,
"waarvoor zij worden zijn demonstreeren, zoudens die personen
"zich daar in arrest bevond of tot door een sterke aan-
"te late rukken politiemacht die demonstranten met geweld
"uit elkand worden zijn gedreven, en dat alles op eerste Febr-
"sterdag".

Mijne opmerkingen over deze zaak zijn de volgende:

Naar mijne hersehiede meening had me in de eerste plaats
moete zeggen dat Marx'scheis de optoet bepleiden; waard
willigen - int de brief van de ^{Geminsien} ~~Commissie~~ blykt voldoen,
de dat men de demonstranten als vordang beschouwd, voor wie
men op zyne heede maekt zijn, waarom niet de Geminsien-Gru-
mandants in overleg werd behandeld - zijn voor niet bange
dan voor Marx'scheis, of liever voor hunne paanda.

Voorts is het een fout geweest van de Russen Serevol
geweest, die anders by my als een flink en doortastend
Russen bekend staat, twee agenten van politie met te
zenden, een fout, die zich later geuroke heeft, toen de man
niet het bord te vooenek versoleen, tegen over een de politie
het eerste leke leed, Ternova dergelyk revolutionaire ele-
menten, die op velleitig belust zijn, kan me niet te vooestlyp
zijn. men had maete voozien dat dergelyk velleitig vordag
gebeuren en zich danstege maete wapene door een flinke
politie-macht by de hand te hebben. Vok dalk ik het ver-
keerd dat me later, dus tot tweemaal toe, tegen de man
men niet het bord weder eke leed. Men had, toen men
eenmaal e. gezeyd had, o maete zeggen en de man niet ge-
held doe arresteeren en het bord verwyden; met de overne-

Spreeke van Inspecteur Loose kan ik mij in geen
woede versengen. Had me twee maanden bij de hand
gehouden, dan ware het gezegde goed geweest, want deze twee
de wel gevraagd hebben dat de arrestatie van geschied en
zou woudig het volk uit elken gebruy.

Hoe komt mij voor dat door het slappe optreden
van de politie het prentje van de politie geldde heeft, reden
waaronder ik tot mijn leedwezen niet kan meegen met de
besluitingen van de Commisarie van Politie en de Beveiliging
meester van Amerongen.

En slotte kan ik mij mededeelen dat deze zaak door
door de Politie-Commisarie is onderzocht, dat geen voldoende
de bewijs is gevonden tot vervolging van Pieter en Jacob
Knap wegens het belemmeren van een ambtenaar in functie
maar dat wel Johannes de Groot, de man met
het bord, zal worden vervolgd wegens opruiing bij geschied
te in het niet meldende aan het bevel van de politie om
het bord te verwijderen.

De officier van Justitie

M. J. J.

GEMEENTE AMERSFOORT.

Kabinet.

Afd.

No. *3143*

Onderwerp:

AMERSFOORT, 15 Augustus 1924

Verzonden, 15 Augustus 1924

Bericht op schrijven van:

11 Juli 1924 Gemein

no. 225 A.

Bijl. *div.*

Men wordt verzocht bij de beantwoording dagteekening, afdeling en nummer van dit schrijven te vermelden.

Onder terugzending van de bijlagen gevoegd geweest bij Uw in margine aangehaalde kantbeschikking, heb ik de eer U hierbij ter kennisneming over te leggen een rapport van den Commissaris van Politie alhier, no. 760.

Met den Commissaris ben ik het eens, dat de Politie niet in haar taak is tekort geschoten en dat voldoende preventieve maatregelen waren getroffen. Als de Politie niet steeds tot het uiterste is gegaan, dan heeft zij, gegeven de omstandigheden, met tact gehandeld. Het optreden van de betoegers in verspreide groepjes maakte het voor de politie natuurlijk uiterst moeilijk.

Voldoende reden om de vergunning voor het houden van den optocht te weigeren was er niet meer, nu de aanvrager Jac. Knap, mij in tegenwoordigheid van den Commissaris van Politie gezegd had alle voorwaarden van de vergunning te zullen nakomen. Eenzelfde gedachtengang heerschte verder daarbij als bij de toestemming van het Dagelijksch Bestuur dezer Gemeente tot kampeeren, zulks overeenkomstig de opvatting der politie, n.l. dat het beter was de deelnemers bij elkaar te hebben en aldus te kunnen waarnemen dan verspreid over een groot terrein en niet te controleren.

Tengevolge van uitstedigheid is het antwoord vertraagd.

De Burgemeester van Amersfoort,

A. A. A. A.

Aan

den Heer Officier van Justitie
te U T R E C H T .

Amersfoort Juli 1924.

R A P P O R T .

VOORBEREIDENDE MAATREGELEN.

Reeds dagen te voren is door my in overleg getreden met den Garnizoens-Commandant en zyn maatregelen genomen om de kazernen, bygelegen terreinen, munitie-magazynen enz. te beschermen. Bovendien ben ik met den Burgemeester van Leusden, waar allen kampeerden en waar de verschillende vergaderingen plaats hadden, in overleg getreden en is de Ryksveldwacht en Marechaussee gerequiteerd, die dag en nacht de terreinen aldaar bewaakt hebben.

Behalve dit, is door my de inspecteur Losekoot (inlichtingsdienst) ter beschikking gesteld van dien Burgemeester. Wat de colportagetocht van uit Leusden betreft, waren, niettegenstaande men niet wist, waarheen de tocht zoude gaan, ook te Amersfoort maatregelen genomen; onverwacht kwamen op ten Pinksterdag van verschillende kanten groepjes van die party te Amersfoort, die met verschillende geschriften, sommigen met gebruik van spreekhoorns, rondgingen.

Toen dit hier ter plaatse ontdekt werd, zyn de verschillende groepen verspreid, is het schreeuwen belet, o.a. door een vyftal agenten, die de groepen ontmoetten en deden verspreiden. Aangezien my bekend was, dat men op relletjes belust was, heb ik order gegeven om met de meeste voorzichtigheid op te treden; en vooral van politiezyde, hoegenaamd door onvoorzichtig optreden, geen aanleiding te geven tot die relletjes.

Daar, waar het noodig was, is met geweld opgetreden, door met de gummi-stok de groepjes uit elkaar te jagen en is o.a. proces-verbaal opgemaakt c^a de Groot wegens overtreding van art. 132 Wetb. v. Str. en c^a Knap Sr. en Knap Jr. ter zake overtreding van art. 184 Wetb. v. Str.

In geen enkel geval is de Politie alhier te kort geschoten in het doen harer verplichtingen en zyn m. i. alle preventieve maatregelen voor het bewaren der orde genomen.

Het is misschien mogelyk, dat een enkele schreeuwer niet direct is kunnen bereikt worden, aangezien op verschillende punten de groepen van die ordelooze bende in de straten verschenen, doch over het geheel genomen, is er in den kortst mogelyken tyd door de politie een eind aan gemaakt.

De Commissaris van Politie,

(get) A. Nyhoff.

Voor afschrift:

De Burgemeester van Amersfoort.

